

Plan och riktlinjer

för frivilliga kontrollprogrammet Smittsäkrad besättning gris

Utformade av Gård & Djurhälsan i Sverige AB i samråd med Sveriges Grisföretagare, Lundens Djurhälsovård AB och Distriktsveterinärerna, med stöd av Statens jordbruksverks föreskrifter (SJVFS 2015:17) om frivillig organiserad hälsokontroll av husdjur och med stöd av KOMMISSIONENS GENOMFÖRANDEFÖRORDNING (EU) 2023/594 av den 16 mars 2023 om särskilda åtgärder för bekämpning av afrikansk svinpest.

1. Programmets uppgifter

1.1. Syfte

Programmet är ett generellt förebyggande smittskyddsprogram som har som syfte att:

- förmedla kunskap och individuellt anpassad rådgivning inom området smittskydd och hygien till djurhållare med grisar
- utföra bedömningar utifrån programmets specifika krav i grisbesättningar och klassificera besättningar i olika nivåer
- höja djurhållarens motivation att stegvis öka besättningens hygien- och smittskyddsnivå
- utgöra grund för högre statlig ersättning enligt 6 § zoonosförordningen (1999:660).
- utgöra grund för att anläggningar för hållna svin i restriktionszonerna I, II och III ska kunna uppfylla de skärpta biosäkerhetskrav som avses i artikel 16.1 punkt b:i i Kommissionens genomförandeförordning (EU) 2023/594 av den 16 mars 2023 om särskilda åtgärder för bekämpning av afrikansk svinpest.

1.2. Målsättning

Att minska risken för spridning av smittämnen till, inom och mellan grisbesättningar.

Programmet ska bidra till:

- produktion av säkra livsmedel och minskad risk för spridning av zoonotiska smittämnen mellan djur och människor
- att motverka antibiotikaresistensutveckling
- minskade kostnader för samhället, branschen och djurhållare avseende bekämpning av smittsamma djursjukdomar
- en positiv utveckling avseende hälsa och välfärd hos svenska grisar
- en långsiktigt hållbar och lönsam svensk grisproduktion

1.3. Uppgifter

Programmets uppgifter är att:

- informera om Smittsäkrad besättning
- erbjuda anslutning för djurhållare med grisar
- bedöma om djurhållare lever upp till programmets krav för de olika nivåerna
- förmedla kunskap och ge rådgivning om smittskydd och hygien i besättningar med grisar
- dokumentera och sammanställa uppgifter om anslutna besättningar och rapportera till Jordbruksverket
- utbilda, kalibrera och fortbilda veterinärer som ska verka i programmet

1.4. Varaktighet

Huvudmannen avser att ansvara för programmet tills vidare. Huvudmannen ska minst sex månader före årsskifte muntligen och skriftligen anmäla till Jordbruksverket om man inte längre vill ansvara för programmet.

2. Kontrollprogrammets organisation

2.1. Huvudman

Gård & Djurhälsan i Sverige AB är huvudman för programmet och ansvarar för att programmet genomförs enligt fastställda plan och riktlinjer. Huvudmannen ansvarar även för att den personal som anlitas inom programmet har den kompetens och får den vägledning som krävs. I huvudmannens organisation ska det finnas tillgång till veterinär specialistkompetens inom djurslaget gris.

Huvudmannen åtar sig att se till att djurhållare över hela landet har möjlighet att ansluta sig till de olika nivåerna i programmet och välja kontrollpersonal enligt 9.8. Huvudmannen ansvarar för att det finns resurser att utföra kontrollbesök med korrekt intervall enligt 9.2. Detta åstadkommes genom att huvudmannen tecknar avtal med kontrollpersonal från andra organisationer/företag som är verksamma i fält i olika delar av landet. Huvudmannen kan även ha tillgång till egen anställd kontrollpersonal.

Huvudmannen tillförsäkrar sig att driva webbsystemet för programmet genom att teckna avtal med ett företag som har den teknik och kompetens som krävs.

2.2. Kontrollsektion

Affärsområde Gris inom Gård & Djurhälsan utgör tillsammans med VD kontrollsektion på uppdrag av Gård & Djurhälsan i Sverige AB och ansvarar för programmets ledning, planering, genomförande, kalibrering och uppföljning.

2.3. Kontrollsektionens personal

Ansvarig veterinär för kontrollsektionen är VD vid Gård & Djurhälsan, se bilaga 5. Denna utser den eller de vid kontrollsektionen som arbetar med programmets ledning, planering, administration, genomförande, kalibrering och uppföljning (den veterinär som är ansvarig för den dagliga driften).

2.4. Kontrollpersonal

Som kontrollpersonal fungerar veterinärer från företag eller organisationer som är verksamma i fältarbete med gris och som uppfyller nedanstående krav på kontrollpersonal samt följer antagna plan och riktlinjer för programmet. Veterinären kan vara anställd av huvudmannen eller arbeta inom annan organisation/ annat företag som huvudmannen tecknat avtal med.

Behöriga veterinärer utför rådgivning, kontroll och andra uppgifter inom programmet. Behörighet innebär genomgången för programmet särskild utbildning samt medverkan i återkommande fortbildning och kalibrering som anordnas av kontrollsektionen enligt 10. Dessutom ska det, i de fall veterinären inte är anställd av huvudmannen, finnas ett gällande avtal med huvudmannen där veterinärens åtaganden samt rätt att verka inom programmet framgår.

Huvudmannen tecknar enskilda avtal med veterinärer i de fall de inte är anställda av huvudmannen. Avtalen kan vara utformade mellan huvudmannen och veterinär organisation/ företag eller mellan huvudmannen och enskild veterinär. En veterinär som inte uppfyller sitt åtagande enligt avtalet eller inte följer antagna plan och riktlinjer ska uteslutas från verksamhet i programmet. Uteslutning beslutas av styrgruppen.

2.5. Styrgrupp

Till programmet finns en styrgrupp knuten. Styrgruppen ska ha den sammansättning och instruktion som är fastställd i bilaga 1 och som Jordbruksverket godkänner.

2.6. Referensgrupp

Till programmet finns en referensgrupp knuten. Referensgruppen ska ha den sammansättning och instruktion som är fastställd i bilaga 2 och som Jordbruksverket godkänner.

2.7. Samarbetsnämnd

Till programmet finns en rådgivande samarbetsnämnd knuten. Nämnden ska ha den sammansättning och instruktion som är fastställd i bilaga 3 och som Jordbruksverket godkänner.

3. Finansiering

Programmet finansieras helt eller delvis med djurägaravgifter. Djurägaravgifter består av anslutningsavgift och besättningsavgift. Anslutningsavgifternas storlek fastställs av huvudmannen. Besättningsavgifternas storlek fastställs av respektive utförare.

4. Rapportering

Huvudmannen lämnar senast tre månader efter verksamhetsårets utgång en årsredogörelse över verksamheten i programmet inklusive i samarbetsnämnden till Jordbruksverket. Årsredogörelsen ska innehålla uppgifter om antal anslutna besättningar, per produktionsform, i landet och per län, en sammanställning av besättningarnas status i programmet samt eventuella övergripande förändringar. Årsredogörelsen ska också innehålla en sammanställning av antal och typ av besättningsbesök. Årsredogörelsen ska dessutom innehålla en analys av arbetet och planer för den fortsatta utvecklingen av programmet.

Kontrollsektionen ska utöver detta på uppmaning från Jordbruksverk eller länsstyrelse uppgge enskild besättnings aktuella status i programmet. Huvudmannen kan också vid förfrågan lämna ut uppgifter om enskild besättnings aktuella status till berörd livdjurs- och smågrisförmedlare.

5. Journalföring och register

5.1. Huvudmannens register

Huvudmannen för register över anslutna besättningar i en databas. Databasen innehåller identitetsuppgifter på djurhållaren, adress och telefonnummer, produktionsplatsnummer, produktionstyp, datum för anslutning, status i programmet, datum och resultat av utförda kontroller samt övriga för programmet nödvändiga uppgifter.

6. Djurhållarens åtaganden

6.1. Grundläggande åtaganden

6.1.1 Djurhållaren ska följa all lagstiftning som rör djurhållning och smittskydd.

6.1.2 Djurhållaren ska följa programmets krav samt plan och riktlinjer, godkända av Jordbruksverket. Kraven finns i bilaga 4.

6.1.3 Djurhållaren ska vid införsel eller import av lantbruksdjur eller genetiskt material såsom, sperma, ägg och embryon” från djurslag som innefattas av Svenska Djurbönders Smittskyddskontroll (gris, nöt, får, get, alpacka och andra kameldjur) från andra länder, följa all lagstiftning som rör djurhållning och smittskydd samt krav och rekommendationer från näringens egen importkontroll (Svenska Djurbönders Smittskyddskontroll).

6.1.4 Djurhållaren ska vid förprövningspliktig ny-, till- eller ombyggnad av stall delta i ett sådant smittskyddssamråd som anges i allmänna råd till 5 § djurskyddsförordningen i Statens jordbruksverks föreskrifter och allmänna råd (SJVFS 2012:12) om förprovning. Smittskyddssamrådet ska initieras och bekostas av djurhållaren.

6.1.5 Djurhållaren ska på begäran lämna Jordbruksverket tillträde till samtliga områden och anläggningar där djur hålls och platser där kadaver, foder och avfall m.m. som kan sprida smitta finns eller för övrigt har betydelse för kontrollprogrammet, t.ex. vid skuggrevisioner (Jordbruksverkets kontroll av huvudmannen). Djurhållaren ska då medverka till att Jordbruksverket får del av samtliga handlingar och uppgifter som kan vara av betydelse för verksamheten i programmet. Detta gäller inte smittskyddsdeklarationen.

6.1.6 Djurhållaren är ansvarig för initiering av anslutning (intresseanmälan) och för att efterföljande steg i anslutningsprocessen genomförs (besättningsdata, smittskyddsdeklaration, anslutningsbesök, djurhållarens signering).

6.1.7 Djurhållaren ska senast två veckor innan anslutningsbesök/kontrollbesök av veterinär ha genomfört en smittskyddsdeklaration. Smittskyddsdeklarationen får vid besöket inte vara äldre än sex månader gammal.

6.1.8 Djurhållaren är ansvarig för att i god tid initiera och lämna tillträde för kontrollbesök av i programmet behörig veterinär. Djurhållaren ska medverka till att behörig veterinär får del av samtliga handlingar och uppgifter som kan vara av betydelse för verksamheten i programmet. Kontrollbesök ska genomföras med ett intervall enligt 9.2. Djurhållaren bekostar kontrollbesöket med en besättningsavgift.

6.1.9 Djurhållaren ska åtgärda punkterna på eventuell åtgärdsplan som upprättats av veterinären, även om de inte föranleder återbesök. Detta följs upp vid nästa ordinarie kontrollbesök.

6.1.10 Djurhållaren ska erlägga en årlig administrativ avgift till huvudmannen. Storleken på den administrativa avgiften fastställs av huvudmannen.

6.1.11 Djurhållare ska vid misstanke om smittsam sjukdom, t.ex. vid symtom som nedsatt allmäntillstånd, diarré, luftvägssymtom, reproduktionsstörningar, ökad dödlighet eller andra symtom som för djurhållaren är nya, annorlunda eller allvarligare än normalt, eller som kan medföra sjukdom i mottagande besättning, omgående

kontakta sin veterinär i programmet. *Salmonella* som diagnosticeras vid laboratorium i Sverige är undantaget från meddelarplikt för djurhållaren då laboratoriet i detta fall har anmälningsplikt.

6.1.12 Djurhållare vars verksamhet är ansluten till programmet ska vid start av produktion på för denne djurhållare ny produktionsplats meddela detta till kontrollsektionen så att behörig veterinär kan göra en förnyad bedömning. Anslutningsbesök på den nya produktionsplatsen ska ske senast sex månader efter att produktionsplatsen tagits i drift av den nye ägaren. Detta gäller även om produktionsplatsen sedan tidigare är ansluten till programmet.

6.1.13 Djurhållare som i samband med ett generationsskifte tar över en befintlig verksamhet (med detta avses här både djur och lokaler) som är ansluten till programmet ska i samband med övertagandet anmäla detta till huvudmannen. Besättningen ligger kvar med oförändrad status tills nästa ordinarie kontrollbesök. Förnyad bedömning av programstatus under ny ägare sker vid tidpunkt för nästa ordinarie kontrollbesök.

6.1.14 Djurhållaren ska vid förändring av produktionsinriktning eller förhållanden på gården som väsentligt avviker från tidigare förhållanden t.ex. vid nybyggnation eller vid förvärv av ny produktionsplats meddela kontrollsektionen så att behörig veterinär kan göra en förnyad bedömning.

6.1.15 Djurhållare ska vid anslutning intyga att det inte föreligger några myndighetsrestriktioner för *salmonella* på djur, byggnader, gödsel eller beten enligt beslut av Jordbruksverket eller länsstyrelsen.

6.2. Omfattning

Samtliga grisar som av djurhållaren hålls på ett sådant sätt att de smittskyddsmässigt räknas som en enhet ska anslutas. Med detta menas grisar som har direkt eller indirekt kontakt med varandra. Indirekt kontakt kan t.ex. vara samma skötare (om inte byte av kläder/stövlar samt tvätt och desinfektion av händer sker), samma redskap eller delade flöden mellan olika djurgrupper.

Om det ingår olika produktionsplatsnummer i enheten så ansluts en av produktionsplatserna som huvudproduktionsplats och de andra som "kopplade" produktionsplatser.

Grisar som hålls av annan djurhållare så att de smittskyddsmässigt ingår inom samma enhet ska också omfattas av kontrollprogrammet men via separat anslutning.

När det gäller suggpooler/ suggringar, där djurflöden går fram och tillbaka mellan besättningar, bör anslutning ske till samma nivå i programmet, då besättningarna delar på samma smittskydd. Ersättningen för alla besättningar inom enheten baserar sig på lägsta uppnådda nivå i programmet.

6.3. Andra djurslag

Andra djurslag som hålls inom samma SE-nummer eller på samma gård som grisarna ska, om det finns ett sådant, vara anslutna till ett förebyggande smittskyddsprogram godkänt av Jordbruksverket. För specifikation av aktuella program och djurslag samt eventuella undantag, se bilaga 4.

När andra djurslag hålls inom samma SE-nummer eller på samma gård som grisarna ska de hållas avskilda från grisarna enligt programmets krav (se bilaga 4).

7. Konsekvenser när djurhållaren inte uppfyller åtaganden

7.1. Konsekvenser när djurhållaren inte uppfyller åtaganden.

Konsekvenserna gäller samtliga av djurhållarens produktionsplatser som är anslutna som en enhet enligt 6.2

7.1.1 Om djurhållaren inte följer gällande lagstiftning rörande djurhållning och smittskydd och därmed inte uppfyller punkt 6.1.1 i programmet, utesluts djurhållaren ur programmet. Återinträde kan ske omedelbart efter det att djurhållaren uppfyller gällande lagstiftning.

7.1.2 Om djurhållaren inte följer programmets krav samt plan och riktlinjer enligt 6.1.1 utesluts djurhållaren ur programmet. Återinträde kan ske efter beslut av styrgruppen.

7.1.3 Om djurhållaren inte följer gällande lagstiftning vid införsel eller import av djur eller genetiskt material såsom, sperma, ägg och embryon, från andra länder enligt 6.1.2 utesluts djurhållaren ur programmet. Återinträde kan ske efter beslut av styrgruppen i samråd med Jordbruksverket. Om djurhållaren inte följer Svenska Djurbönders Smittskyddskontroll (SDS) krav och rekommendationer enligt 6.1.2 utesluts djurhållaren ur programmet. Återinträde kan ske efter beslut av styrgruppen. Styrgruppen samråder dessförinnan med Svenska Djurbönders Smittskyddskontroll (SDS) om provtagning och värdering av provtagningsresultat och följer SDS rekommendationer.

7.1.4 Om smittskyddssamråd inte genomförts enligt 6.1.3 utesluts djurhållaren ur programmet. Återinträde kan ske så snart smittskyddssamråd genomförts.

7.1.5 Djurhållare som inte lämnar tillträde för kontrollmyndighet vid skuggrevision enligt 6.1.4. utesluts ur programmet. Återinträde kan ske när tillträde har lämnats.

7.1.6 Om smittskyddsdeklaration inte är utförd enligt 6.1.6 kan inte kontrollbesök ske. Konsekvenser enligt 9.7.

7.1.7 Om djurhållaren underlåter att bekosta kontrollbesök enligt 6.1.7 utesluts djurhållaren ur programmet och återinträde kan ske när avgift betalats.

7.1.8 Om djurhållaren underlåter att åtgärda punkterna på åtgärdsplan enligt 6.1.8 utesluts djurhållaren ur programmet. Återinträde kan ske när punkterna åtgärdats och bekräftats vid kontrollbesök.

7.1.9 Om djurhållaren inte betalar anslutningsavgift till huvudmannen enligt 6.1.9 utesluts djurhållaren ur programmet enligt beslut av huvudmannen. Återinträde kan ske när avgiften betalats.

7.1.10 Djurhållare som intygar att myndighetsrestriktioner för salmonella inte föreligger (enligt 6.1.14), trots att sådana restriktioner finns, utesluts ur programmet. Återinträde kan ske tidigast ett år från uteslutningen, förutsatt att alla restriktioner är hävda.

7.1.11 Om djurhållaren medvetet undanhåller information om djur och djurutrymmen så att reglerna om produktionsinriktning enligt 6.1.14, omfattning enligt 6.2. eller om andra djurslag enligt 6.3. inte följs utesluts djurhållaren ur programmet enligt 7.3. Återinträde kan ske tidigast ett år från uteslutningen.

7.2. Uteslutningsförfarande

Uteslutning av djurhållare i ärenden som berör utebliven betalning av anslutnings- och eller besättningsavgift beslutas av huvudmannen. Övriga uteslutningsärenden hanteras av styrgruppen. Huvudmannen meddelar djurhållaren beslutet om uteslutning muntligt och skriftligt. Beslutet ska föregås av en skriftlig förvarning. Huvudmannen ska omgående sända en kopia av beslutet om uteslutning till Jordbruksverket. Uteslutning gäller samtliga av djurhållarens produktionsplatser som är anslutna som en enhet enligt 6.2. Återinträde kan ske enligt vad som anges under 7.1.

7.3. Utträde ur programmet

Djurhållare som självant utträder ur programmet får tidigast efter ett år återansluta sin besättning. Om kontrollsektionen finner det motiverat, och kontrollpersonal finns att tillgå för att erbjuda kontrollbesök, får den medge att återinträde sker tidigare.

8. Anslutning

8.1. Kriterier

Till programmet kan djurhållare med samtliga olika typer av produktion där grisar ingår anslutas under förutsättning att djurhållaren uppfyller följande kriterier för respektive nivå i programmet:

8.1.1 *Grund*

- a) Utförd smittskyddsdeklaration i programmet webbsystem.
- b) Kontrollbesök av behörig veterinär med godkänt resultat för *Grund*, *Grund med anmärkning* eller *Grund med anmärkning och återbesök*.
- c) Förbindelse att följa åtaganden enligt punkt 6.

8.1.2 *Spets*

- a) Samtliga krav för *Grund* enligt 8.1.1.
- b) Kontrollbesök av behörig veterinär med godkänt resultat för *Spets* eller *Spets med anmärkning* eller *Spets med anmärkning och återbesök*.
- c) Djurhållaren eller annan person som ansvarar för besättningens skötsel ska genomgå en smittskyddskurs. Smittskyddskurs kan anordnas av kontrollsektionen eller av programmet behörig veterinär godkänd av styrgruppen.

8.1.3 *ASF-status*

- a) Samtliga krav för *Grund* enligt 8.1.1.
- b) Kontrollbesök av behörig veterinär med godkänt resultat för *Grund* och *ASF-status*.

8.2. Anslutningsförfarande

Ansökan om anslutning görs via programmet webbpattform. Huvudmannen ska endast ansluta besättning som uppfyller villkoren enligt dessa plan och riktlinjer. Huvudmannen får även neka att ansluta besättningar om kontrollsektionen finner uppenbara brister ur smittskydds- eller djurskyddssynpunkt.

9. Kontroll- och rådgivningsbesök (inklusive anslutningsbesök)

9.1. Innehåll

I samband med besöket sker kontroll och bedömning av:

- Besättningsdata
- Smittskyddsdeklaration
- Omfattning/Produktionsplatsnummer/Smittskyddsenhet
- Genomgången smittskyddskurs (*Spets*)
- Smittskyddssamråd
- Planskiss och flöden
- Inköp av djur
- Försäljning av djur
- Besöks- och personalrutiner
- Internt smittskydd
- Inlastningsområde och utlastningsområde
- Kontakt med andra djurslag
- Isolering av djur tillförda från andra besättningar
- Hygien
- Kadaverplats
- Foderförvaring

Kontrollen utförs av i programmet behörig veterinär enligt särskild vägledning och besöksprotokoll. För varje enskilt avsnitt kontrolleras om kraven för *Grund* respektive *Spets* uppfylls. Besättningar som även önskar ansluta sig till programmets *ASF-status* ska fylla i en särskild smittskyddsdeklaration och veterinären ska fylla i ett särskilt besöksprotokoll som innehåller frågor både för programmets *Grund*, *Spets* och *ASF-status*. Kraven finns i bilaga 4. Utfallet avgör sedan om besättningen kan anslutas, med eller utan anmärkning, till vilken nivå samt om återbesök krävs. För anslutning till programmets *ASF-status* krävs att alla de i bilaga 4 listade kraven är uppfyllda i samband med kontrollbesöket.

Förutom kontroll ska även gårdsanpassad rådgivning ske vid besöket med syfte att kunna höja smittskyddsnivån utöver programmets krav för anslutning.

För att anslutas vid anslutningsbesök krävs:

- Att smittskyddsdeklarationen är ifylld och signerad av djurhållaren.
- Att besöksprotokollets alla delar är ifyllda av veterinären.
- Att veterinärens sammanvägda bedömning är att besättningen kan anslutas, med eller utan anmärkning samt med eller utan återbesök.
- Att veterinären och djurhållaren (eller annan person med fullmakt från djurhållaren) signerar bedömning och eventuell åtgärdslista elektroniskt

9.2. Intervall

Intervallet för ordinarie kontrollbesök till programmets *Grund-nivå* och *Spets-nivå* är beroende av besättningstyp och fastställs utifrån besättningsdata i programmets webbsystem vid innevarande besök, enligt följande:

Inom 12 månader

Livdjursproducerande besättningar (kärnbesättning avel, kärnbesättning elit och giltproducerande besättningar) och galtstationer.

Inom 18 månader

Centralenheter inom suggring/pool med tillhörande satelliter.

Inom 24 månader

Övriga besättningar.

Intervallet mellan ordinarie kontrollbesök och eventuellt återbesök bestäms av veterinären vid innevarande besök och skrivs in i programmets webbsystem. Återbesök ska utföras före tidpunkten för nästa ordinarie kontrollbesök.

Intervallet mellan ordinarie kontrollbesök för besättningar som väljer att ansluta sig till *ASF-status* är 12 månader oavsett besättningstyp.

9.3. Dokumentation vid kontrollbesök

Kontrollbesökets resultat dokumenteras i ett besöksprotokoll som registreras och sparas i programmets databas.

9.4. Tilldelning av status

Tilldelningen av status görs av veterinären vid den samlade bedömningen.

9.4.1 *Grund*, *Spets* eller *ASF-status*

Besättningar som uppfyller alla krav för *Grund* enligt plan och riktlinjer tilldelas status *Grund*.

Besättningar som uppfyller alla krav för *Spets* enligt plan och riktlinjer tilldelas status *Spets*.

Besättningar som uppfyller alla krav för *ASF-status* enligt plan och riktlinjer tilldelas *ASF-status*.

För att erhålla status *Spets* eller *ASF-status* måste även samtliga krav för *Grund* vara uppfyllda, utan någon anmärkning.

9.4.2 Grund med anmärkning (eventuellt med återbesök)

Djurhållare som före besöket inte var ansluten, eller som var ansluten till *Grund*.

- Djurhållare som inte uppfyller alla krav men där antalet eller omfattningen av åtgärder inte kräver återbesök tilldelas status *Grund med anmärkning* under förutsättning att kriterierna uppfylls enligt punkt 6. En tidsplan sätts upp för när åtgärderna ska vara genomförda.
- Om antalet eller omfattningen av åtgärder kräver återbesök ska sådant ske inom det tidsintervall som veterinären bestämmer vid innevarande besök. Fram till återbesöket tilldelas djurhållaren status *Grund med anmärkning och återbesök* under förutsättning att kriterierna uppfylls enligt punkt 6.
- Återbesök krävs om fler än åtta enklare åtgärder eller en större åtgärd noteras i åtgärdsplanen.
- Vid återbesök sker enbart kontroll av den/de åtgärdspunkter som var uppsatta på åtgärdsplan. Om åtgärdspunkterna är åtgärdade är djurhållaren i fortsättningen ansluten till *Grund* under förutsättning att kriterierna uppfylls enligt punkt 6. Om åtgärdspunkterna inte är åtgärdade meddelar veterinären huvudmannen och djurhållaren utesluts ur programmet enligt 7.2. Återinträde kan ske direkt när återbesök är utfört med godkänt protokoll.
- Om tidsintervallet för återbesök passerat utan att något godkänt protokoll har registrerats sker uteslutning ur programmet enligt 7.2. och 9.7. Återinträde kan ske direkt när återbesök är utfört med godkänt protokoll. Djurhållaren är ansvarig för att återbesök sker med rätt intervall. Huvudmannen ansvarar för att det finns kontrollpersonal som kan utföra kontrollbesök enligt 2.1., 2.4. och 9.8.

Djurhållare som före besöket var ansluten till *Grund med anmärkning* eller *Grund med anmärkning och återbesök*.

- Om samma åtgärder blir uppsatta på åtgärdslista vid två på varandra följande besök i programmet (anslutningsbesök, återbesök eller ordinarie kontrollbesök) meddelar veterinären huvudmannen, och djurhållaren utesluts ur programmet enligt 7.3. Återinträde kan ske direkt när återbesök är utfört med godkänt protokoll.
- I övrigt gäller samma tillvägagångssätt som för djurhållare som före besöket inte var ansluten eller som var ansluten till *Grund*, enligt 9.4.2.

9.4.3 Spets med anmärkning (eventuellt med återbesök)

- Djurhållare som före besöket inte var ansluten, eller som var ansluten till *Spets* eller *Grund (med eller utan anmärkning)*: För att erhålla status *Spets* (även *med anmärkning* eller *med anmärkning och återbesök*) får det **inte** finnas några anmärkningar på kraven för *Grund*-nivån.
- Om antalet eller omfattningen av åtgärder inte kräver återbesök blir djurhållaren ansluten till *Spets med anmärkning* under förutsättning att kriterierna uppfylls enligt punkt 6.
- Om antalet eller omfattningen av åtgärder kräver återbesök ska sådant ske inom det tidsintervall som veterinären bestämmer vid innevarande besök. Fram till

- återbesök är djurhållaren ansluten till *Spets med anmärkning och återbesök* under förutsättning att kriterierna uppfylls enligt punkt 6.
- Återbesök krävs om fler än åtta enklare åtgärder eller en större åtgärd noteras i åtgärdsplanen.
 - Vid återbesök sker enbart kontroll av den/de åtgärds punkter som var uppsatta på åtgärdslista. Om åtgärds punkterna är åtgärdade är djurhållaren i fortsättningen ansluten till *Spets* förutsättning att kriterierna uppfylls enligt punkt 6. Om åtgärds punkterna inte är åtgärdade förlorar besättningen sin *Spets*-status. Förutsatt att villkoren för *Grund* enligt 8.1.1 är uppfyllda flyttas besättningen ner till *Grund* och huvudmannen informeras om besättningens ändrade status.
 - Om tidsintervallet för återbesök passerat utan att något godkänt protokoll har registrerats sker nedflyttning till *Grund* under förutsättning att kraven för *Grund* enligt 8.1.1 uppfylls.

Djurhållare som före besöket var ansluten till *Spets med anmärkning* eller *Spets med anmärkning och återbesök*.

- Om samma åtgärder blir uppsatta på åtgärdslista vid två på varandra följande besök i programmet (anslutningsbesök, återbesök eller ordinarie kontrollbesök) meddelar veterinären huvudmannen och nedflyttning till *Grund* sker under förutsättning att kraven för *Grund* uppfylls och att kriterierna uppfylls enligt punkt 6.
- I övrigt gäller samma principer som för djurhållare som före besöket var ansluten till *Spets*.

9.4.4 Uppfyller inte kraven

Om besättningen inte uppfyller kraven för programmet och åtgärder bedöms som svåra att genomföra inom en överskådlig tid kan besättningen inte anslutas. Nytt anslutningsbesök kan ske så snart åtgärder genomförts.

9.5. Oenighet

Vid oenighet mellan veterinär och djurhållare om bedömning, åtgärdsplan eller tidsplan ska ärendet tas vidare till programmets referensgrupp. Kontakt tas då med huvudmannen, som i sin tur tar ärendet vidare till referensgruppen. Både djurhållare och veterinär ska få möjlighet att ge sin syn på saken inför referensgruppen. Referensgruppen ska hantera ärendet skyndsamt (inom en månad).

9.6. Byte av veterinär

Byte av veterinär kan inte göras på grund av oenighet om bedömning eller tilldelning av status. Istället tas då ärendet vidare till referensgruppen enligt 9.5. Byte av veterinär kan göras inför nästa ordinarie kontrollbesök, och ska då meddelas veterinären och huvudmannen senast en månad innan nästa ordinarie kontrollbesök enligt besöksintervallet.

9.7. Uteblivet eller försenat kontrollbesök

Djurhållaren är ansvarig för att kontrollbesök sker med rätt intervall. Påminnelse kommer att gå ut två månader innan sista dag för besök, eller omedelbart om besöket ligger närmare i tiden. Om ordinarie kontrollbesök eller återbesök inte utförts hos djurhållaren inom fastställt intervall (enligt 9.2) får både veterinär och djurhållare en anmärkning i databasen, och ett meddelande om detta skickas till veterinär, djurhållare och huvudman.

Huvudmannen har möjlighet att anvisa veterinär om det finns särskilda skäl, t.ex. för att se till att kontrollbesök utförs med korrekt intervall enligt 9.2. och 9.7. Kontakt tas då med ansvarig veterinär för att meddela detta.

När datum för kontrollbesök överskridits med mer än fyra månader utesluts djurhållaren ur programmet enligt 7.2. Huvudmannen meddelar djurhållaren beslutet om uteslutning muntligt och skriftligt. Beslutet ska föregås av en skriftlig förvarning. Återinträde kan ske direkt när kontrollbesök är utfört. Huvudmannen ansvarar för att det finns kontrollpersonal som kan utföra kontrollbesök enligt 2.1 och 9.8. inom fyra månader från när djurhållaren önskat återinträde.

9.8. Anvisning av kontrollpersonal

Djurhållare har möjlighet att välja veterinär till kontrollbesök så långt det är möjligt. Anvisning av veterinärer sker av huvudmannen enligt djurhållarens val av veterinär. Om huvudmannen bedömer att en veterinär är överbokad tas kontakt med veterinären för att avgöra om annan veterinär ska anvisas. Veterinär anvisas enligt följande turordning:

- Förstahandsval av veterinär
- Andrahandsval av veterinär
- Annan veterinär inom samma organisation som förstahandsvalet
- Annan veterinär inom samma organisation som andrahandsvalet
- Veterinär från annan organisation, beroende på tillgång av behöriga veterinärer i aktuellt län eller närliggande län.

Huvudmannen har möjlighet att anvisa veterinär om det finns särskilda skäl, t.ex. för att se till att kontrollbesök utförs med korrekt intervall enligt 9.2. och 9.7. Kontakt tas då med vald veterinär för att meddela detta. Veterinär anvisas enligt ovan beskriven turordning.

10. Utbildning, fortbildning och kalibrering av behörig kontrollpersonal

10.1. Behörighet

För behörighet krävs följande:

- Rätt att tillhandahålla veterinära tjänster i Sverige.
- Genomgången utbildning som arrangeras av kontrollsektionen
- Deltagande i fortbildning och kalibreringsövningar som arrangeras av kontrollsektionen, minst en gång var tredje år.
- Ingånget avtal med huvudmannen, i det fall veterinären inte är anställd av huvudmannen.

Behöriga veterinärer registreras i programmets databas.

10.2. Fortbildning och kalibrering

Fortbildning och kalibrering av behörig kontrollpersonal arrangeras av kontrollsektionen, och sker med regelbundna intervall, dock minst en gång var tredje år. Fortbildningen och kalibreringen kan genomföras genom föreläsningar, gruppövningar, interaktiva övningar, webbkurser och dylikt, eller genom praktiska gårdsbesök, sambesök eller rotation av veterinärer, beroende på vad kontrollsektionen anser lämpligt.

11. Information

Kontrollsektionen ska informera om programmet via hemsidor, fackpress, fackmässor och dylikt. Ändringar, uppdateringar eller annan viktig information gällande programmet informeras om till behöriga veterinärer och anslutna besättningar via utskick per e-post, sms eller brev.

12. Avgränsning

Programmet omfattar inte hur konstaterad smittsam sjukdom ska hanteras. Epizootier, zoonoser och andra anmälningspliktiga djursjukdomar och smittämnen hanteras i enlighet med gällande bestämmelser:

- epizootilag (1999:657)
- zoonoslag (1999:658)
- Statens jordbruksverks föreskrifter (SJVFS 2012:24) om anmälningspliktiga djursjukdomar och smittämnen
- AHL: 2016/429, EUROPAPARLAMENTETS OCH RÅDETS FÖRORDNING (EU) 2016/429 av den 9 mars 2016 om överförbara djursjukdomar och om ändring och upphävande av vissa akter med avseende på djurhälsa
- Bekämpningsförfordningen under AHL: 2020/687: KOMMISSIONENS DELEGERADE FÖRORDNING (EU) 2020/687 av den 17 december 2019 om

komplettering av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/429 vad gäller bestämmelser om förebyggande och bekämpning av förtecknade sjukdomar.

- ASF-förordningen: 2023/594: KOMMISSIONENS GENOMFÖRANDEFÖRORDNING (EU) 2023/594 av den 16 mars 2023 om särskilda åtgärder för bekämpning av afrikansk svinpest och om upphävande av genomförandeförordning (EU) 2021/605).

Övriga smittsamma sjukdomar hanteras enligt 6.1.11 eller inom ramen för ordinarie djurhälsovårdsarbete.

13. Statlig ersättning enligt 6 § zoonosförordningen (1999:660)

13.1. Grundregler

Djurhållare som får restriktioner och har rätt till statlig ersättning enligt 6 § zoonosförordningen (1999:660) får möjlighet till förhöjd ersättningsnivå enligt följande:

- Anslutning till *Grund* (med eller utan anmärkning samt med eller utan återbesök) ger möjlighet till ersättning på upp till 60 % av ersättningsbara kostnader.
- Anslutning till *Spets* (med eller utan anmärkning samt med eller utan återbesök) ger möjlighet till ersättning på upp till 70 % av ersättningsbara kostnader.
- Ersättningsnivån gäller enbart för djurslaget gris.

13.2. Övergångsregler vid ägarbyte

Vid ägarbyte i verksamhet som redan är ansluten i programmet gäller att verksamhetens möjlighet till högre statlig ersättning enligt 6 § zoonosförordningen (1999:660) kvarstår i sex månader efter ägarbytet. Ersättningsnivån grundar sig då på den status i programmet som produktionsplatsen var ansluten till då verksamheten övertogs.

13.3. Övergångsregler vid generationsskifte

Vid generationsskifte i verksamhet som redan är ansluten i programmet gäller att verksamhetens möjlighet till högre statlig ersättning enligt 6 § zoonosförordningen (1999:660) kvarstår fram tills nästa ordinarie kontrollbesök. Ersättningsnivån grundar sig då på den status i programmet som produktionsplatsen hade då generationsskiftet genomfördes.

14. Regler för besättningar som har restriktioner på grund av salmonellainfektion

Besättningar som har restriktioner på grund av salmonellainfektion omfattas av följande regler:

14.1 Besättningen kan inte anslutas till Smittsäkrad besättning förrän restriktionerna är upphävda.

14.2 Besättning som är ansluten till Smittsäkrad besättning då restriktioner införs behåller sin anslutning och uppnådd nivå i programmet men kan inte förflyttas till en högre nivå förrän restriktionerna är upphävda.

14.3 Besättning som är ansluten till Smittsäkrad besättning och som får restriktioner på grund av *salmonella*-infektion ska meddela sin veterinär i programmet. Veterinären ska meddela kontrollsektionen.

15. Ändringar

Huvudmannen ska vid behov föreslå ändringar av plan och riktlinjer till Statens Jordbruksverk.

16. Tillämpning av förvaltningslagen

Huvudmannen ska tillämpa förvaltningslagens regler i frågor om parts rätt att få tal del av uppgifter, om jäv samt om motivering av beslut, och att till beslutet ska bifogas information om hur beslutet kan överklagas.